

TS. PHẠM HUY ĐOÁN
Th.S. NGUYỄN THANH TÙNG

HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH

**HẠCH TOÁN KẾ TOÁN, BÀI TẬP
VÀ LẬP BÁO CÁO TÀI CHÍNH
DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ**

(BIÊN SOẠN THEO CHẾ ĐỘ KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ
ĐÃ SỬA ĐỔI, BỔ SUNG ĐẾN QUÝ II NĂM 2006)

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

TS. PHẠM HUY ĐOÁN
ThS. NGUYỄN THANH TÙNG

**HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH
HẠCH TOÁN KẾ TOÁN, BÀI TẬP
VÀ LẬP BÁO CÁO TÀI CHÍNH
DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ**

(BIÊN SOẠN THEO CHẾ ĐỘ KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ
ĐÃ SỬA ĐỔI, BỔ SUNG ĐẾN QUÝ II NĂM 2006)

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH
HÀ NỘI - 2006

LỜI GIỚI THIỆU

Ngày 19/5/2003, Quốc Hội đã thông qua Luật Kế toán và Luật này có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2004.

Ngày 17/6/2003, Quốc hội đã thông qua Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thuế Giá trị gia tăng, Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt và các luật này có hiệu lực thi hành từ ngày 01/01/2004.

Cho đến nay, Bộ Tài chính đã ban hành và công bố 16 chuẩn mực kế toán Việt Nam theo Quyết định số 149/2001/QĐ-BTC ngày 31/12/2001 (đợt 1), Quyết định số 165/2002/QĐ-BTC ngày 31/12/2002 (đợt 2), Quyết định số 234/2003/QĐ-BTC ngày 30/12/2003 (đợt 3) và đã ban hành các Thông tư hướng dẫn kế toán thực hiện các chuẩn mực kế toán (Thông tư số 89/2002/TT-BTC ngày 09/10/2002, Thông tư số 105/2003/TT-BTC ngày 04/11/2003) và gần đây nhất là Thông tư số 40/2004/TT-BTC ngày 13/5/2004 của Bộ Tài chính hướng dẫn kế toán khi chuyển doanh nghiệp Nhà nước thành công ty cổ phần. Đồng thời Bộ Tài chính đã ban hành nhiều văn bản sửa đổi, bổ sung chế độ kế toán doanh nghiệp cho phù hợp với các chính sách tài chính, thuế.

Trên cơ sở chế độ kế toán doanh nghiệp vừa và nhỏ, chuẩn mực kế toán, các thông tư hướng dẫn kế toán thực hiện chuẩn mực kế toán, các văn bản sửa đổi, bổ sung chế độ kế toán doanh nghiệp và các chính sách tài chính, thuế theo quy định hiện hành, để giúp cho bạn đọc nắm vững và thực hiện tốt các chuẩn mực kế toán, chế độ kế toán doanh nghiệp vừa và nhỏ, các luật thuế, đặc biệt là các luật thuế mới được sửa đổi, bổ sung và kế toán ở công ty cổ phần được chuyển từ doanh nghiệp Nhà nước, Nhà Xuất bản Tài chính xin trân trọng giới thiệu cuốn sách **"Hướng dẫn thực hành hạch toán kế toán, bài tập và lập báo cáo tài chính doanh nghiệp vừa và nhỏ"** do tập thể tác giả tham gia biên soạn:

- TS. Phạm Huy Đoán - Nguyên Giám đốc công ty kiểm toán AASC - Bộ Tài chính

- Th.S. Nguyễn Thanh Tùng - Bộ Tài chính

Nội dung cuốn sách gồm có 11 chương, 2 phụ lục:

Chương I: Các vấn đề cơ bản về kế toán doanh nghiệp

Chương II: Kế toán vốn bằng tiền

Chương III: Kế toán Tài sản cố định

Chương IV: Kế toán vật liệu, công cụ, dụng cụ

Chương V: Kế toán tiền lương và các khoản trích theo lương

Chương VI: Kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm

Chương VII: Kế toán tiêu thụ thành phẩm, hàng hoá

Chương VIII: Kế toán xác định kết quả kinh doanh và phân phối lợi nhuận

Chương IX: Kế toán nợ phải thu, nợ phải trả và các khoản dự phòng

Chương X: Kế toán nguồn vốn chủ sở hữu

Chương XI: Báo cáo tài chính

Phụ lục số 1: Hệ thống chứng từ kế toán

Phụ lục số 2: Hệ thống sổ kế toán

Cuốn sách đã trình bày cụ thể, chi tiết nội dung và phương pháp kế toán tất cả các phần hành kế toán bao gồm: kế toán vốn bằng tiền; kế toán tài sản cố định; kế toán vật liệu, công cụ, dụng cụ; kế toán tiền lương và các khoản trích theo lương; kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm; kế toán tiêu thụ thành phẩm, hàng hoá; kế toán xác định kết quả kinh doanh và phân phối lợi nhuận; kế toán nợ phải thu, nợ phải trả và các khoản dự phòng; kế toán nguồn vốn chủ sở hữu.

Đặc biệt, tác giả đưa ra các ví dụ minh hoạ trong từng phần thực hành kế toán phục vụ kịp thời cho công tác thực hành kế toán doanh nghiệp vừa và nhỏ; các ví dụ minh hoạ của từng phần hành kế toán; hướng dẫn định khoản kế toán, hướng dẫn ghi sổ kế toán và lập báo cáo tài chính. Vì vậy, cuốn sách là tài liệu tham khảo đầy đủ và hữu ích cho các nhà quản lý, kế toán trưởng, nhân viên kế toán tại các doanh nghiệp vừa và nhỏ, sinh viên và những người quan tâm đến kế toán.

Mặc dù có rất nhiều cố gắng trong công tác biên soạn, song vì thời gian có hạn nên không tránh khỏi những hạn chế nhất định, Nhà Xuất bản và tập thể tác giả mong nhận được và chân thành cảm ơn các ý kiến đóng góp của bạn đọc.

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

MỤC LỤC

	Trang
Lời giới thiệu	
Mục lục	
CHƯƠNG I. CÁC VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ KẾ TOÁN DOANH NGHIỆP	13
I. Khái niệm, đối tượng, nhiệm vụ, yêu cầu và nguyên tắc kế toán doanh nghiệp vừa và nhỏ	13
II. Kỹ thuật mở sổ, ghi sổ, khoá sổ và sửa chữa sổ kế toán	15
1. Kỹ thuật mở sổ, ghi sổ và khoá sổ kế toán	15
2. Kỹ thuật sửa chữa sổ kế toán	16
III. Tổ chức công tác kế toán	18
1. Lựa chọn hình thức hạch toán	18
2. Tổ chức bộ máy kế toán	23
3. Tổ chức thực hiện và vận dụng hệ thống tài khoản kế toán	24
Danh mục hệ thống tài khoản kế toán doanh nghiệp vừa và nhỏ (sửa đổi bổ sung đến tháng 2 năm 2006)	24
CHƯƠNG II. KẾ TOÁN VỐN BẰNG TIỀN	31
I. Kế toán tiền mặt	31
1. Kế toán chi tiết tiền mặt	31
2. Kế toán tổng hợp tiền mặt	31
Ví dụ kế toán tiền mặt	36
II. Kế toán tiền gửi ngân hàng	40
1. Kế toán chi tiết tiền gửi ngân hàng	40
2. Kế toán tổng hợp tiền gửi ngân hàng	40
Ví dụ kế toán tiền gửi ngân hàng	44
Ví dụ kế toán tiền mặt, tiền gửi ngân hàng bằng ngoại tệ	46
CHƯƠNG III. KẾ TOÁN TÀI SẢN CỐ ĐỊNH	49
I. Khái niệm, đặc điểm tài sản cố định	49
1. Khái niệm TSCĐ	49
2. Đặc điểm TSCĐ	49

II. Phân loại và tính giá tài sản cố định	50
1. Phân loại TSCĐ trong doanh nghiệp	50
2. Tính giá TSCĐ hữu hình	51
III. Kế toán tổng hợp tăng, giảm tài sản cố định	55
1. Tài khoản sử dụng	55
2. Phương pháp hạch toán kế toán	55
IV. Kế toán thuê tài sản cố định là thuê hoạt động	63
1. Kế toán ở doanh nghiệp đi thuê	63
2. Kế toán ở doanh nghiệp cho thuê	63
3. Kế toán giao dịch bán và thuê lại TSCĐ là thuê hoạt động	65
V. Kế toán tài sản cố định thuê tài chính	67
1. Kế toán ở doanh nghiệp đi thuê	67
2. Kế toán giao dịch bán và thuê lại TSCĐ là thuê tài chính	71
VI. Kế toán khấu hao tài sản cố định	72
1. Các phương pháp tính khấu hao TSCĐ	72
2. Tài khoản sử dụng	76
3. Phương pháp hạch toán kế toán	77
Ví dụ kế toán tăng, giảm và khấu hao tài sản cố định	78
VII. Kế toán sửa chữa, nâng cấp tài sản cố định	82
1. Kế toán sửa chữa nhỏ TSCĐ	82
2. Kế toán sửa chữa lớn TSCĐ	82
Ví dụ kế toán sửa chữa tài sản cố định	83
CHƯƠNG IV. KẾ TOÁN VẬT LIỆU, CÔNG CỤ, DỤNG CỤ	85
I. Khái niệm, phân loại và tính giá vật liệu, CCDC	85
1. Khái niệm vật liệu, CCDC	85
2. Phân loại vật liệu, CCDC	85
3. Tính giá vật liệu, CCDC	86
II. Kế toán chi tiết vật liệu, CCDC	89
1. Phương pháp thẻ song song	89
2. Phương pháp sổ đối chiếu luân chuyển	91

3. Phương pháp sổ số dư	93
III. Kế toán tổng hợp vật liệu, CCDC theo phương pháp kê khai thường xuyên	95
1. Tài khoản sử dụng	95
2. Phương pháp hạch toán kế toán	96
Ví dụ kế toán vật liệu theo phương pháp kê khai thường xuyên	103
Ví dụ lập bảng phân bổ vật liệu, CCDC	110
IV. Kế toán tổng hợp vật liệu, CCDC theo phương pháp kiểm kê định kỳ	112
1. Tài khoản sử dụng	112
2. Phương pháp hạch toán kế toán	113
Ví dụ kế toán vật liệu, CCDC theo phương pháp kiểm kê định kỳ	115
CHƯƠNG V. KẾ TOÁN TIỀN LƯƠNG VÀ CÁC KHOẢN TRÍCH THEO LƯƠNG	117
I. Khái niệm và các quy định về các khoản trích theo lương	117
1. Khái niệm tiền lương	117
2. Quy định về các khoản trích theo lương	117
II. Kế toán tổng hợp tiền lương và các khoản trích theo lương	118
1. Tài khoản sử dụng	118
2. Phương pháp hạch toán kế toán	120
Ví dụ kế toán tiền lương và các khoản trích theo lương	122
CHƯƠNG VI. KẾ TOÁN CHI PHÍ SẢN XUẤT VÀ TÍNH GIÁ THÀNH SẢN PHẨM	125
I. Khái niệm, phân loại, đối tượng hạch toán chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm	125
1. Khái niệm chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm	125
2. Phân loại chi phí sản xuất	126
3. Đối tượng hạch toán chi phí sản xuất và giá thành sản phẩm	128
II. Các phương pháp đánh giá sản phẩm dở dang và tính giá thành sản phẩm	128
1. Các phương pháp đánh giá sản phẩm dở dang	128
2. Các phương pháp tính giá thành sản phẩm	130

III. Kế toán toán chi phí sản xuất	131
1. Tài khoản sử dụng	131
2. Phương pháp hạch toán kế toán chi phí sản xuất trong ngành công nghiệp	132
Ví dụ kế toán chi phí sản xuất trong ngành công nghiệp	133
3. Phương pháp hạch toán kế toán chi phí sản xuất trong ngành nông nghiệp	136
4. Phương pháp hạch toán kế toán chi phí sản xuất trong ngành dịch vụ	137
5. Phương pháp hạch toán kế toán chi phí sản xuất trong ngành xây lắp	137
Ví dụ kế toán chi phí sản xuất và tính giá thành sản phẩm	140
6. Kế toán chi phí trả trước dài hạn	142
7. Kế toán chi phí phải trả	146
Ví dụ kế toán chi phí phải trả	149
CHƯƠNG VII. KẾ TOÁN TIÊU THỤ THÀNH PHẨM, HÀNG HOÁ	151
I. Khái niệm thành phẩm, hàng hoá và tiêu thụ	151
1. Khái niệm thành phẩm	151
2. Khái niệm hàng hoá	151
3. Khái niệm tiêu thụ	151
II. Kế toán chi tiết thành phẩm, hàng hoá	151
III. Kế toán tổng hợp thành phẩm, hàng hoá, hàng gửi đi bán	152
1. Tài khoản sử dụng	152
2. Kế toán tổng hợp thành phẩm	154
3. Kế toán tổng hợp hàng hoá	155
Ví dụ kế toán hàng hoá theo phương pháp kiểm kê định kỳ	160
4. Kế toán tổng hợp hàng gửi bán	162
IV. Kế toán tiêu thụ thành phẩm, hàng hoá	163
1. Tài khoản sử dụng	163
2. Kế toán doanh thu bán hàng	166
Ví dụ kế toán tiêu thụ thành phẩm, hàng hoá theo phương pháp kê khai thường xuyên	175
3. Kế toán các khoản giảm trừ doanh thu	178